

REPUBLIKA HRVATSKA

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 310-16/20-01/3
URBROJ: 371-06-20-3
Zagreb, 9. lipnja 2020.

Na temelju članka 62. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja Hrvatska energetska regulatorna agencija je na 13. sjednici Upravnog vijeća održanoj 9. lipnja 2020. donijela

ODLUKU

o davanju odobrenja Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o. za odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja

1. Odobrava se zahtjev Hrvatskog operatora prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb, broj i znak: KO: 100/20-08/211, UB: 3-500/JB-20-01, od 22. ožujka 2020., za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja.
2. Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb odstupanje od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja odobrava se na razdoblje od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2022.
3. Nalaže se Hrvatskom operatoru prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb da, u skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, od 1. siječnja 2023. započne primjenjivati razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta.
4. Ova Odluka objavit će se na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije.
5. Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Objasnenje

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Kupska 4, Zagreb (dalje: HOPS) dostavio je Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji (dalje: HERA) zahtjev broj i znak: KO: 100/20-08/211, UB: 3-500/JB-20-01, od 22. ožujka 2020., kojim od HERA-e traži odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 od 23. studenoga 2017. o uspostavljanju smjernica za električnu energiju uravnoteženja (dalje: Uredba (EU) 2017/2195).

Člankom 53. stavkom 8. Uredbe (EU) 2019/943 propisano je:

1. U roku od tri godine od stupanja na snagu ove Uredbe svi OPS-ovi moraju primjenjivati razdoblja obračuna odstupanja od 15 minuta u svim područjima planiranja razmjene i pritom osiguravaju da se sve granice tržišne vremenske jedinice poklapaju s granicama razdoblja obračuna odstupanja.

2. OPS-ovi s određenog sinkronog područja mogu zajednički zatražiti izuzeće od zahtjeva iz stavka 1.

3. Ako mjerodavna regulatorna tijela sinkronog područja odobre izuzeće od zahtjeva iz stavka 1. na zajednički zahtjev OPS-ova s tog sinkronog područja ili na vlastitu inicijativu, ona, u suradnji s Agencijom i najmanje svake tri godine, provode analizu troškova i koristi usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja unutar sinkronih područja i među njima.

Člankom 8. stavkom 4. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije propisano je:

Do 1. siječnja 2021. razdoblje obračuna odstupanja je 15 minuta na svim područjima planiranja razmjene osim ako su regulatorna tijela odobrila odstupanje ili izuzeće. Odstupanja se mogu odobriti samo do 31. prosinca 2024.

Od 1. siječnja 2025. razdoblje obračuna odstupanja ne smije biti dulje od 30 minuta kada su pojedino izuzeće odobrila sva regulatorna tijela nekog sinkronog područja.

U skladu s navedenim odredbama, najkasnije od 1. siječnja 2021. potrebno je primjenjivati razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta u području planiranja razmjene u Republici Hrvatskoj.

Člankom 62. stavcima 1. - 6. Uredbe (EU) 2019/943 propisan je postupak odobravanja odstupanja:

1. Regulatorno tijelo u skladu s člankom 37. Direktive 2009/72/EZ može, na zahtjev OPS-a ili na vlastitu inicijativu, odobriti relevantnim OPS-ovima odstupanje od odredaba ove Uredbe u skladu sa stavcima od 2. do 12.

2. OPS može zatražiti odstupanje od sljedećih zahtjeva:

(a) rokova do kojih OPS mora početi upotrebljavati europske platforme u skladu s člankom 19. stavkom 5. člankom 20. stavkom 6., člankom 21. stavkom 6. i člankom 22. stavkom 5.;

(b) definicije roka za ponude unutar integriranog sustava planiranja u središnjem dispečerskom modelu u skladu s člankom 24. stavkom 5. i mogućnosti promjene ponuda unutar integriranog sustava planiranja u skladu s člankom 24. stavkom 6.;

(c) maksimalne količine prekozonskog kapaciteta dodijeljenog tržišno utemeljenim postupkom u skladu s člankom 41. stavkom 2. ili postupkom na temelju analize ekonomske učinkovitosti u skladu s člankom 42. stavkom 2.;

(d) usklađivanja razdoblja obračuna odstupanja iz članka 53. stavka 1.;

(e) provedbe zahtjeva u skladu s člancima od 45. do 51. i od 54. do 57.

3. Proces odobravanja odstupanja mora biti transparentan, nediskriminatoran, nepristran, potkrijepljen dokumentima i utemeljen na obrazloženom zahtjevu.

4. OPS-ovi podnose pisani zahtjev za odstupanje mjerodavnom regulatornom tijelu najmanje šest mjeseci prije dana primjene odredaba od kojih je zatraženo odstupanje.

5. Zahtjev za odstupanje sadržava sljedeće informacije:

(a) odredbe od kojih se traži odstupanje;

(b) traženo trajanje odstupanja;

(c) podroban plan i raspored u kojem se navodi kako će se izvesti i osigurati provedba predmetnih odredaba ove Uredbe nakon što završi trajanje odstupanja;

(d) procjenu posljedica zatraženog odstupanja na susjedna tržišta;

(e) procjenu mogućih rizika za integraciju tržišta uravnoteženja u Europi zbog zatraženog odstupanja.

6. Mjerodavno regulatorno tijelo donosi odluku o svakom zahtjevu za odstupanje u roku od šest mjeseci od dana primitka zahtjeva. Taj se rok može produljiti za tri mjeseca prije njegova isteka ako mjerodavno regulatorno tijelo zatraži dodatne informacije od OPS-a koji zahtijeva odstupanje. Dodatno razdoblje počinje od primitka potpunih informacija.

HOPS je uz obrazloženi zahtjev dostavio bilješku sa sastanka s dionicima, koji je održan 19. veljače 2020. Zahtjev je podnesen u propisanom roku.

Osim odredbi Uredbe od kojih traži odstupanje, HOPS je u svojem zahtjevu naveo i trajanje odstupanja, izradio je detaljan plan i raspored provedbe predmetnih odredbi nakon što završi trajanje odstupanja, procijenio je posljedice zatraženog odstupanja na susjedna tržišta i moguće rizike za integraciju tržišta uravnoteženja u Europi zbog zatraženog odstupanja.

HOPS u svojem zahtjevu navodi da razdoblje obračuna odstupanja od petnaest minuta nije moguće uvesti prije 1. siječnja 2023. Nemogućnost obračuna odstupanja od petnaest minuta HOPS obrazlaže nemogućnošću prekozonskog trgovanja na petnaestominutnoj razini na CROPEX-u, što ne ovisi isključivo o HOPS-u i CROPEX-u. Naime, povezivanje CROPEX-a s drugim burzama na intervalu od petnaest minuta ovisi o drugim državama. Odgodu primjene razdoblja obračuna odstupanja od petnaest minuta zatražili su i tržišni sudionici. Preduvjet za prelazak tržišta na interval od petnaest minuta je, po njihovim zahtjevima, prelazak CROPEX-a na interval od petnaest minuta. Dok se to ne omogući, tržišni sudionici neće moći nabavljati petnaestominutne proizvode. U tom slučaju bi tržišni sudionici imali povećane troškove u obračunu odstupanja, što nije prihvatljivo, pa je zbog toga potrebno odgoditi primjenu intervala od petnaest minuta. To je ključna prepreka koju nije moguće otkloniti u propisanom roku.

O nemogućnosti prelaska burzi na petnaestominutnu razinu i njihovog povezivanja na petnaestominutnoj razini u tom roku, operatori prijenosnih sustava su izvijestili ACER i Europsku komisiju 10. prosinca 2019. na trilateralnoj koordinacijskoj grupi. Nemogućnost prelaska burzi na petnaestominutni interval potvrđena je i na sastanku grupe „Market Stakeholder Committee“ 18. prosinca 2019. Osim toga provedene su simulacije rada burzi u režimu od petnaest minuta u pojednostavljenom slučaju bez kompleksnih naloga, i ta analiza je pokazala da algoritam za sada ne može doći do rezultata u razumnom roku (unutar sat vremena).

HEP-Proizvodnja d.o.o., kao najveći proizvođač, naglašava potrebu za nadogradnjom vlastitog informatičkog sustava potrebnog za provedbu petnaestominutnog plana rada proizvodnih jedinica. Naime, za prelazak na petnaestominutnu razinu, procese u HEP-Proizvodnji d.o.o. je potrebno

automatizirati, a trenutačno se naloži za promjenom proizvodnje provode telefonski/ručno. Kod prelaska na petnaestominutni interval, uz takav ručni režim rada, postojala bi velika mogućnost pogrešaka. Da bi se provela automatizacija procesa potrebno je izraditi i implementirati projekte za nadogradnju informatičkog sustava te obučiti radnike, a za to je potrebno, prema procjenama HEP-Proizvodnje d.o.o., minimalno dvije godine.

Tržišni sudionici naglašavaju da je prelazak rada tržišta na petnaest minuta potrebno najaviti šest mjeseci unaprijed.

Slijedom navedenoga, HERA je utvrdila da je zahtjev HOPS-a za odobrenje odstupanja od obveza propisanih člankom 53. Uredbe komisije (EU) 2017/2195 osnovan te je odlučeno kao u točkama 1., 2. i 3. izreke ove Odluke.

Člankom 27. stavkom 9. Zakona o regulaciji energetske djelatnosti propisano je da se pojedinačne odluke koje Upravno vijeće Hrvatske energetske regulatorne agencije donosi u obavljanju javnih ovlasti objavljuju na internetskoj stranici Hrvatske energetske regulatorne agencije te je stoga odlučeno kao u točki 3. izreke ove Odluke.

Predsjednik Upravnog vijeća

Tomislav Jureković, dipl. ing., v. r.